

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 2. kesäkuuta 2023
(OR. en)

9935/23

Toimielinten välinen asia:
2022/0347(COD)

ENV 621
ENER 325
IND 281
TRANS 223
ENT 118
SAN 345
AGRI 297
CODEC 1019

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	14217/23 + ADD 1
Asia:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ilmanlaadusta ja sen parantamisesta (uudelleenlaadittu) – Periaatekeskustelu

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä puheenjohtajavaltion laatimat tausta-asiakirja ja kysymykset, joiden tarkoituksena on auttaa jäsentämään neuvoston (ympäristö) istunnossa 20. kesäkuuta 2023 käytävää periaatekeskustelua.

Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään panemaan merkille liitteenä olevat tausta-asiakirja ja kysymykset ja toimittamaan ne neuvostolle periaatekeskustelua varten.

**Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ilmanlaadusta ja sen
parantamisesta (uudelleenlaadittu)**

– Periaatekeskustelu –

Puhdas ilma on olennaisen tärkeää ihmisten terveydelle ja ympäristön ylläpitämiselle. Ilmanlaatu on parantunut merkittävästi EU:ssa viime vuosikymmeninä, mutta ilman pilaantumisen katsotaan edelleen aiheuttavan vuosittain noin 300 000 ennen aikaista kuolemaa ja monia sairauksia. Se onkin edelleen merkittävin syy ympäristötekijöistä johtuville ennen aikaisille kuolemille EU:ssa.

Nykyiset ilmanlaatudirektiivit¹ ovat osa puhdasta ilmaa koskevaa politiikkakehystä, joka sisältää myös muuta lainsäädäntöä, jossa asetetaan päästönormit keskeisille epäpuhtauksien lähteille ja säännellään kansallisten päästöjen vähentämistä. Ilman pilaantumiseen vaikuttavat myös muut politiikat, jotka ovat yhteydessä liikenteeseen, teollisuuteen, energiaan, maatalouteen ja muihin aloihin.

Euroopan komissio julkaisi marraskuussa 2019 toimivuustarkastuksen, jossa todettiin, että ilmanlaatudirektiiveillä on osittain onnistuttu parantamaan ilmanlaatua ja saavuttamaan ilmanlaatonormit, mutta kaikkia niiden tavoitteita ei ole tähän mennessä saavutettu.

Komission Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa koskevassa tiedonannossaan² esittämän sitoumuksen, jonka se vahvisti tiedonannossaan ”EU:n toimintasuunnitelma: Kohti ilman, veden ja maaperän saasteettomuutta”³, mukaisesti nykyisten ilmanlaatudirektiivien tarkistusehdotuksessa yhdistetään nämä kaksi direktiiviä yhdeksi direktiiviksi ja pyritään mukauttamaan EU:n ilmanlaatonormit tiiviimmin WHO:n suosituksiin, parantamaan lainsäädäntökehystä ja vahvistamaan ilmanlaadun seurantaa, mallintamista ja sitä koskevia suunnitelmia.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/107/EY, annettu 15. joulukuuta 2004, ilmassa olevasta arseenista, kadmiumista, elohopeasta, nikkelistä ja polysyklisistä aromaattisista hiilivedyistä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY, annettu 21. toukokuuta 2008, ilmanlaadusta ja sen parantamisesta.

² 15051/19 + ADD 1.

³ 8753/21 + ADD 1–3.

Asian käsittelyn tila neuvostossa

Komissio hyväksyi 26. lokakuuta 2022 ehdotuksensa direktiiviksi ilmanlaadusta ja sen parantamisesta Euroopassa (uudelleenlaadittu) ⁴. Komissio esitteli ehdotuksensa ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin ympäristötyöryhmälle 18. marraskuuta 2022. Ehdotus esiteltiin sen jälkeen neuvostolle (ympäristö) sen istunnossa 20. joulukuuta 2022.

Ympäristötyöryhmä tarkasteli ehdotusta Ruotsin puheenjohtajakaudella tammikuusta alkaen viidessä eri kokouksessa. Ympäristötyöryhmä keskusteli myös yksityiskohtaisemmin 1–11 artiklasta, ja puheenjohtajavaltio esitti ensimmäisen kompromissitekstin, joka kattoi kyseiset artikkelit.

Ympäristötyöryhmässä tähän mennessä käydyt keskustelut ovat olleet myönteisiä ja rakentavia, ja niiden myötä on voitu selventää monia ehdotuksen kohtia. Monet valtuuskunnat suhtautuvat yleisesti ottaen myönteisesti ehdotukseen, mutta jotkin valtuuskunnat ovat huolissaan kunnianhimoisempiin ilmanlaatonormeihin ja hallintoon liittyvistä kustannuksista sekä ehdotuksen muista näkökohdista, kuten sen yhteyksistä muihin ilmanlaatuun vaikuttaviin säädöksiin sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta, korvauksia ja seuraamuksia koskeviin säännöksiin.

Käsiteltävät aiheet

Teknisen tason jatkokäsittelyn ohjaamiseksi puheenjohtajavaltio pyytää neuvostoa (ympäristö) jatkamaan seuraavien aiheiden käsittelyä istunnossaan 20. kesäkuuta 2023.

⁴ 14217/22 + ADD 1–8.

Yleinen tavoitetaso ilman pilaantumiseen puuttumiseksi

Päivitetty ja vahvistetut ilmanlaatunormit ovat keskeinen osa ehdotusta. Ilman pilaantumisen terveysvaikutuksia koskevan tutkimuksen ja uuden tietämyksen perusteella WHO päivitti ilmanlaatua koskevia suuntaviivojaan vuonna 2021. Arvioituaan erilaisia toimenpidepaketteja komissio on ehdottanut ilmanlaatunormeja, joihin sisältyvät raja-arvot 11 aineelle ja otsonin tavoitearvo, jotka on määrä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Ehdotetut raja-arvot asetetaan tasoille, jotka varmistavat ”suuremman yhdenmukaisuuden” WHO:n suuntaviivojen kanssa. Tavoitteeksi on asetettu vuosi 2030, jotta varmistetaan riittävä valmistelu-aika ja koordinointi asiaan liittyvien politiikkajen, kuten 55-valmiuspaketin, kanssa. Viiden vuoden välein tehtäväksi ehdotetaan uudelleentarkastelua sen arvioimiseksi, ovatko direktiiviehdotuksessa vahvistetut vaatimukset edelleen asianmukaisia vai onko niitä tarkistettava, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaisuus WHO:n suuntaviivojen kanssa ja edetä kohti myrkyttöä ympäristöä vuoteen 2050 mennessä.

Komissio tarkasteli ehdotettujen raja-arvojen lisäksi myös kahta muuta vaihtoehtoa: vähemmän rajoittavia raja-arvoja, jotka varmistaisivat ”osittaisen yhdenmukaisuuden” WHO:n suuntaviivojen kanssa, ja tiukempia raja-arvoja, jotka varmistaisivat ”täyden yhdenmukaisuuden” WHO:n suuntaviivojen kanssa. Komission vaikutustenarviointi osoittaa, että kaikki kolme vaihtoehtoa toisivat merkittäviä terveys- ja ympäristöhyötyjä, jotka olisivat kustannuksia suuremmat, joskin vaihtelevassa määrin. Tästä huolimatta ympäristötyöryhmässä käydyt keskustelut osoittavat, että jotkin valtuuskunnat pitävät ehdotettujen raja-arvojen saavuttamiseen liittyviä hallinnollisia ja muita kustannuksia liian raskaina taloudellisten rajoitteiden vuoksi.

Ehdotettujen ilmanlaatunormien saavuttamisen kannalta keskeiset tekijät

Sen lisäksi, että ehdotuksessa asetetaan uusia ilmanlaatunormeja, sillä päivitetään ja kehitetään edelleen useita muita ilmanlaatua koskevan politiikkakehyksen osia ilmanlaadun parantamiseksi ja ilmanlaatunormien saavuttamiseksi toteutettavien toimien tehostamiseksi. Tähän sisältyy säännöksiä, jotka koskevat esimerkiksi seuraavia: ilmanlaatusuunnitelmat; ilmanlaatunormien rikkomisten ehkäisy tai rikkomisten pitäminen mahdollisimman lyhyinä; miten ja missä ilmanlaatua arvioidaan ja seurataan; valtioiden rajat ylittävää pilaantumista koskeva jäsenvaltioiden välinen yhteistyö; ilmanlaadun mallintamisen hyödyntäminen; ja ilmanlaatua koskeva tiedottaminen.

Ympäristötyöryhmä on keskustellut näistä säännöksistä yksityiskohtaisesti ja käsitellyt myös sellaisia näkökohtia kuin tarve jäsenvaltioiden väliselle yhdenmukaistamiselle vertailukelpoisuuden varmistamiseksi, kunnianhimoisempaan seurantaan ja arviointiin liittyvät hallinnolliset kustannukset, ilman pilaantumisen rajatylittävät näkökohdat, muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta sekä korvauksia koskevat uudet säännökset sekä rangaistuksia koskevat tiukemmat säännökset.

Kuten edellä mainittiin, ilman pilaantumisen tilaan vaikuttavat myös muut keskeisiin toimintoihin ja aloihin vaikuttavat politiikat. Erityisen kiinnostavia ovat parhaillaan neuvoteltavina olevat ehdotukset, kuten maantieajoneuvojen Euro 7 -päästönormit, raskaiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästönormit ja teollisuuden päästödirektiivin tarkistaminen. Valtuuskunnat ovat todenneet, että on tärkeää, että nämä ja muut ilmanlaatuun vaikuttavat säädökset asetetaan sellaisille tavoitetasoille, jotka ovat johdonmukaisia ilmanlaatudirektiivien meneillään olevan tarkistuksen yhteydessä vahvistettavien ilmanlaatu normien kanssa.

Kysymyksiä ministereille

Asian jatkokäsittelyn ohjaamiseksi ministereitä pyydetään keskustelemaan seuraavista kysymyksistä:

1. Muodostavatko ehdotetut ilmanlaatu normit ja niiden voimaantulo vuodesta 2030 alkaen mielestänne asianmukaisen tavoitetason ilman pilaantumisen torjumiselle?
2. Mitkä ovat mielestänne tärkeimmät tekijät ilmanlaatu normien ja saasteettomuutta koskevan pitkän aikavälin tavoitteen saavuttamiseksi? Otetaanko nämä seikat asianmukaisesti huomioon ehdotetussa direktiivissä?
